

Život a prostředí muslima, muslimské realie

Kurz: Islám (RLA08) Ústav religionistiky MUFF Brno
Attila Kovács

Literatura

- BOWEN, Donna Lee & EARLY, Evelyn A. (eds.), *Everyday Life in the Muslim Middle East*, Indianapolis - Bloomington, Indiana University Press, 2002.
- DENNY, Frederick M., *Islám a muslimská obec*, Praha, Prostor, 1998.
- İLKKARACAN, Pinar (ed.), *Deconstructing Sexuality in the Middle East*, Burlington, Ashgate, 2008.
- MALECKÁ, Jana, *Narození, svatba a pohřeb v sunnitském islámu*, Brno, Masarykova univerzita - Filozofická fakulta - Ústav evropské etnologie, 2014.
- OSTŘANSKÝ, Bronislav (ed.), *Smrt, hroby a záhrobí v islámu*, Praha, Academia, 2014.
- SMITH, Jane Idleman & HADDAD, Yvonne Yazbeck, *The Islamic Understanding of Death and Resurrection*, New York, Oxford University Press, 2002.

Islám jako životný styl

- Islám je ortopraktické náboženství je pro svoje vyznavače životným stylem, muslimové se můžou řídit náboženskými doporučeními a příkazy (podobně jako v judaizmu).
- Cílem života a manifestaci důvěry k Bohu je: „konání dobra a odmetání zla“ (*al-amr bi 'l-ma'rúf wa 'n-nahj 'ani 'l-munkar*).
- Muslimové by měli kráčet v tomto duchu po „přímé cestě“ (*as-sirát al-mustaqím*).
- Proti dobru stojí zlo, které bude v souladu s Boží spravedlivostí (*ʿadl*) na posledním soudu.

Životní zastávky muslima

Narození

- Magické praktiky před i kolem narození, dávají se různé amulety a talismany jako matce tak i dítěti.

- Dítěti se do pravého ucha pošeptá výzva k modlitbě (*adhán*) a pak do levého ucha začátek modlitby.
- Chlapcům se stříhají vlasy a pod., zpravidla týden po narození se dává jméno.

Obřízka

- Obecně rozšířený zvyk na Blízkém východě a v Africe nejen mezi muslimy, navíc u některých muslimů (např. Iránu) to tak rozšířené není. Zpravidla mezi 7-12 rokem. Je to symbolický akt plnoprávnosti a členstva v komunitě. Někdy i u děvčat (v Africe).

Svatba a manželství

- Na základě *hadíthu* manželství je „půlka náboženství“.
- Je to právní akt uzavřený mezi dvěma rodinami zpravidla před *qádím* nebo *imámem* místní mešity nebo i jiným veřejným činitelem.

- Určuje majetkové poměry a zavazuje k vzájemnému respektování manžela a manželky. Výkupné za nevěstu (arab. *mahr*, tur. *kalim*) je „umrtveným“ majetkem nevěsty a ne její rodiny, je to sociální pojistkou pro případ rozvodu.
- Za určitých podmínek je možné mít teoreticky současně maximálně 4 manželky, ale každá by měla mít zabezpečené „rovný díl“ ze svého muže. Prakticky je to zakázané ve většině muslimských zemí.
- Instituce dočasného manželství (na dobu určitou) *mutʿa* existuje v šíitském islámu dodnes.
- Rozvod (*taláq*) je považované za „největší možné zlo“ ale je povolený.

■ Rozvod (taláq)

CB _____

DATE _____

APPLICATION TO FILE FOR A ISLAMIC DIVORCE (DISSOLUTION / KHULA / TALAQ)

(Please read carefully and complete all sections of the form in capital letter, otherwise we shall return the form.)

Wife Details		Husband Details	
1. Name :	_____	1. Name :	_____
2. Address :	_____	2. Address :	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
Post Code _____	_____	Post Code _____	_____
Tel (Home) _____	Mob _____	Tel (Home) _____	Mob _____
E-Mail _____	_____	E-Mail _____	_____
3. Date & Place of Birth: _____	_____	3. Date & Place of Birth: _____	_____
4. Nationality & Status : _____	_____	4. Nationality & Status : _____	_____
5. Date & Place of Islamic marriage : _____		_____	
6. Date & Place of Civil Registration in the UK: _____		_____	
7. Amount of Dower (Mahr) Agreed: _____		_____	
a) How much has been paid _____		_____	
b) How much has deferred _____		_____	
8. Have you received any jewelry/ Land/ Money from your husband, please provide details: _____			

9. Main reason for asking Divorce: _____			

10. Have you been married before? Yes ☐ No ☐			
If yes, please provide proof of your previous Divorce Certificate _____			
11. Details of children from <u>this</u> marriage			
Name	Age	Name	Age
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
12. Date Since complete separation from husband _____ Please read section D for information.			
13. Have you applied for Civil Divorce? Yes/ No If yes, date of decree absolute, if applicable: _____			
If No, please read section A and if applicable consult your solicitor: _____			
14. Did your husband defend the divorce petition in court? Yes / No if No, Send copy of D10 form _____			
Note: Marriages which take place abroad and, are recognised by the relevant law of the land, are recognised by the English law as a legal marriage.			
DECLARATION			
I have read Section A, B, C, D before submitting the form. I testify in the name of Allah (SWT) that the information which has been given is true.			
Signed: _____		Dated: _____	

وطلنت انه قد انطلق فارسلت الى مدققها فاعلمته دما به وانه غير
 راجع اياما فبات عندها فيدناهما معا حدان وبعينه بما
 نعلان فاه علم ومد رحله مخرجنا من تحت السر فظرت المراه
 لارحله فسارت مدققها

الت له سلمي وقل انا احب اليك ام زوجك وارفع صوتك فعمل
 قلبه وما سو الك عن هذا الامر طنت ان احد من الامر احب

المنقولة قال الراوي فاتبعنا ما قال وقلنا وقال فصرَبَ اللهُ علي الآذانِ فأفرغ السنَّة

Smrt a pohřeb

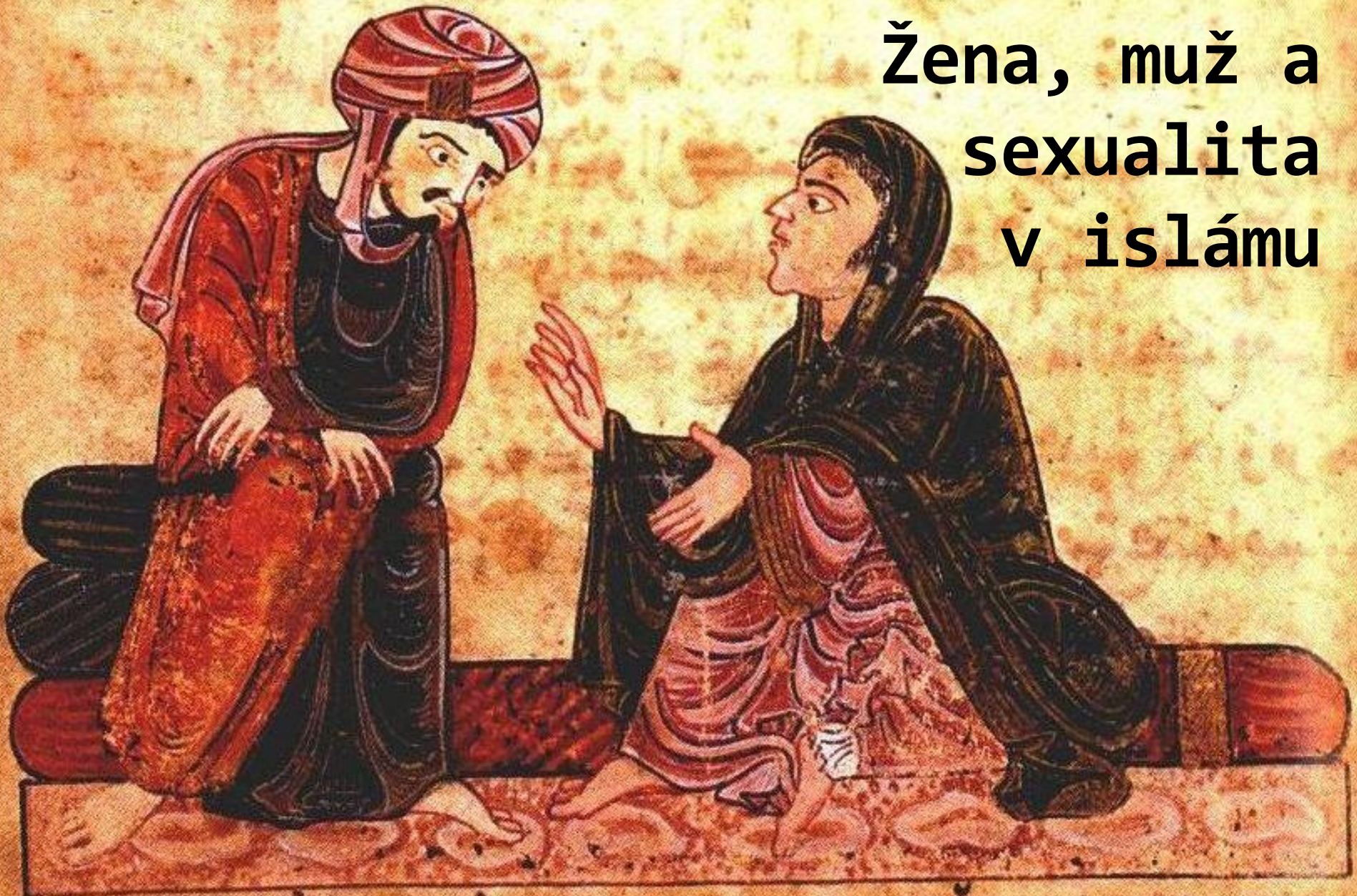
Průběh pochování (džináza):

- Pokud je to možné je nutné vyslovit vyznání víry (*šaháda*) před smrtí.

Mrtvy

- (1) se umyje,
 - (2) zabalí se do pohřebního rubáše
 - (3) ponesou ho v průvodu do mešity, kde
 - (4) se nad ním koná modlitba za mrtvého a potom
 - (5) se pochová bez truhly s tváří otočený k Mekce.
- Obvykle se nestaví nad ním veliký pomník a nemělo by se za něho příliš truchlit.
 - V případě mučedníků je to mírně jinak.

Žena, muž a sexualita v islámu

مَرَاتِ عَرَامِي فَاسْتَمَلْتُ مَرَامِي كَمَثَلِ انْمَالِ الْعَادِيَاتِ الْمَوَارِعِ

- Žena a muž jsou jsi z náboženského hlediska rovni, neplatí to ale pro jich společenské a právní postavení. Jsou podřízené mužům (otec, bratr, manžel).

„Ženy vaše jsou pro vás polem; vcházejte tedy na pole své, odkud chcete, však učiňte předtím něco pro duše své a bojte se Boha a vězte, že se s Ním setkáte! Oznam tuto zvěst radostnou věřícím!“ (2:223)

Sexualita v prorocké tradici

- „... Prorok (mír s ním a požehnání) zřekl: Tři věci jsou pro moje oko nejmilejší z tohoto světa: dobré vůně, něžný sex a modlitba.“
- „Když se manžel podívá na svou manželku a ta se podívá na něho, Bůh se na nich zahladí s milostí; když se chytí za ruku jejich hříchy odjedu od nich mezi prsty; když se spolu milují stojí kolem nich anděli od země až k obloze. Slast a touha jsou krásné jako hory. Když manželka otěhotní její odměna [od Boha] bude jako [odměna] za půst, modlitbu a *džihád* [spolu].“

Sexualita jako součást náboženské praxe (*ibáda*)

- Sexualita v isláme je chápána v celku pragmaticky a pozitivně (bez koncepce dědičného hříchu).
- Islám chápe bezdůvodnou absenci sexuálního života (*ílá*), umrtvování těla nebo celibát negativně.
- V islámu sex je ideální způsob komunikace mezi manžely, ale to jenom pokud podléhá určitým pravidlům.
- Může probíhat jenom v rámci „legitimního vztahu“.
- Sexuální akt se začne s zbožným předsevzetím (*níja*) a ve „jménu Božím“ (*bismalláh*).

Tělo, nahota a zahaľování

- Jak ženy tak i muži by měli být vhodně oblečeni.
- Za nahotu u mužů platí vše mezi pupkem a kolenem, u žen můžou být nezakryté ruky, chodidla a tvář.

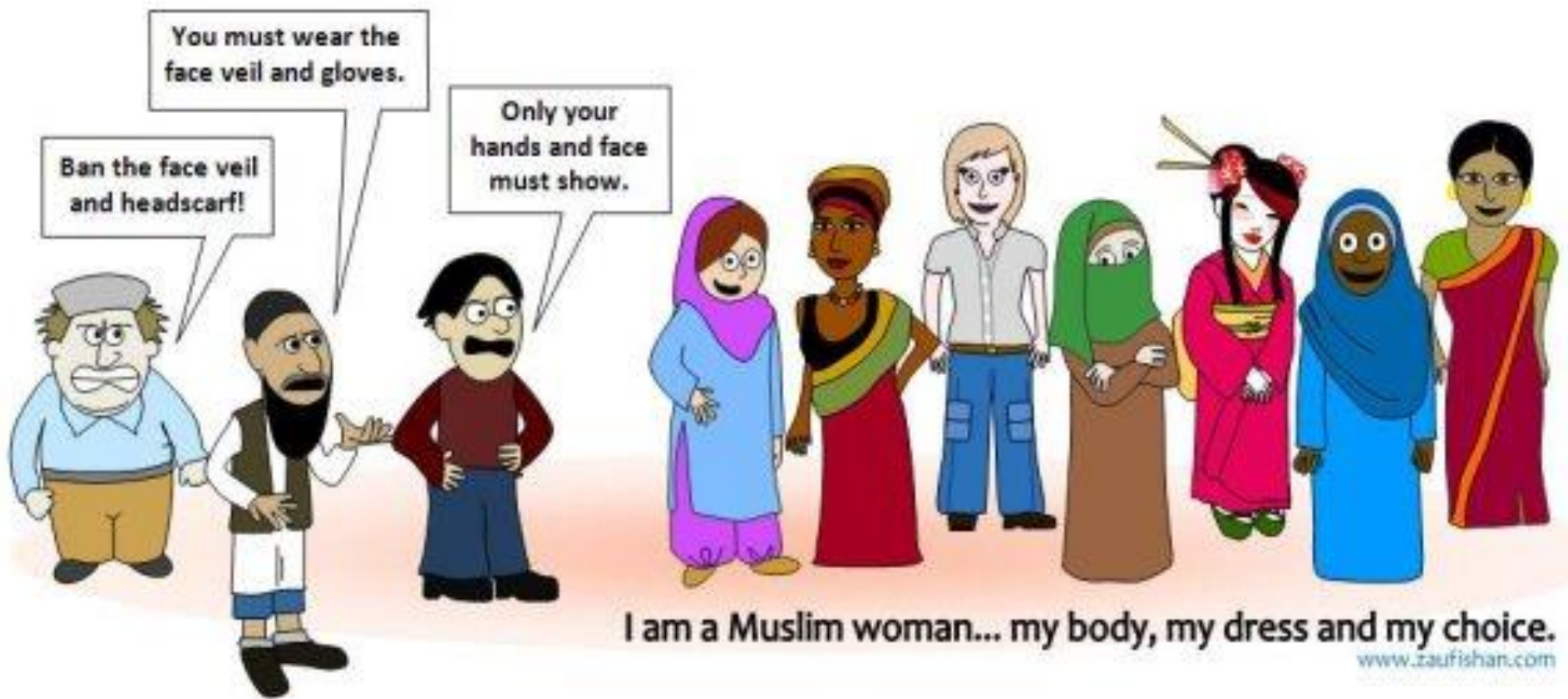
- Platí to na veřejnosti, v případě cizích mužů a žen, ne však v rodině. Platí výrazná rodová segregace.

- Cílem zahalování v islámu je aby ženy přestali být vnímané na veřejnosti jako sexuální objekty, jako i ochrana jejich soukromí, důstojnosti a cti.
- Může to ale být i nástrojem kontroly a omezování žen ze strany mužů.

Islámské oblečení

- Typy oblečení se liší jak v jednotlivých krajinách tak i podle dogmatického typu či směru výkladu islámu a to jako u žen tak i u mužů.

Mužské islámské oblečení

- *Takíja* (arab.), *tekke* (tur.), *topi* (hind.) – „čepička“

Ženské islámské oblečení

abája (nebo podobné dlouhé šaty)

hidžáb („šatka“, pokrývka hlavy)

al-amíra (pokrývka hlavy a ramena)

niqáb

(závoj,
pokrývka
tváře)

haik (severoafriická podoba závoje)

čáďor („plášť“ iránských žen)

burqa (tradiční oděv
afgánských žen)

Burqini a sportovní oblečení

Islámský kalendář a reálie

- Islámský kalendář (podle hidžry, *hidžrí*) je lunární, má 12 měsíců po 29 a 30 dnů, no existuje i solární podoba této kalendáře (Irán a Afganistan).

2019 je v lunární *hidžrí* r. 1440 a solární *hidžrí* r. 1397

- Islámské měsíce jsou nasledovné:

1. Muharram

2. Safar

3. Rabí al-awwal

4. Rabí ath-thání

5. Džumádá al-úlá

6. Džumádá al-áchira

7. Radžab

8. Ša'bán

9. Ramadán

10. Šawwál

11. Dhú'l-Ka'da

12. Dhú'l-Hidždža

5

MAY 2019

Sha'ban - Ramadan 1440

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
			1 26	2 27	3 28	4 29
5 30	6 1	7 2	8 3	9 4	10 5	11 6
12 7	13 8	14 9	15 10	16 11	17 12	18 13
19 14	20 15	21 16	22 17	23 18	24 19	25 20
26 21	27 22	28 23	29 24	30 25	31 26	

Islamic Important Dates in May

Event	Hijri Date	Day	Christian Era Date
Begin of Ramadan	1 Ramadan 1440 H	Monday	06 May 2019

muslimské svátky:

- 1. Muharram – nový rok, odchod (*hidžra*) Muhammada z Mekky do Jathribu (Medína)
- 10. Muharram – *‘ášúra*: ší‘itská připomínka zavraždění imáma Husajna u Karbalá

- 12. Rabí al-awwal – *mawlíd*: narozeniny proroka Muhammada, u ší'itů je to 17. Rabí al-awwal
- 27. Radžab – *lajlat al-isrá wa l-mir'ádž*
- Ramadán: měsíc půstu
27. Ramadán – *lajlat al-qadar*
(noc osudu), v noc ve které se vyplní přání a určuje se osud všech lidí na příští rok.
- 1. Šawwál - *ʿíd al-fitr*
(tur. *küçük bayran*, malý svátek), svátek ukončení půstu po měsíci Ramadán
- 8.-13. Dhú'l-Hidždža – velká pouť (*hadždž*)
- 10.-13. Dhú'l-Hidždža - *ʿíd al-adhá* nebo *ʿíd al-kabír*
(svátek oběti nebo velký svátek, tur. *büyük bayran*), ukončení *hadždž*.